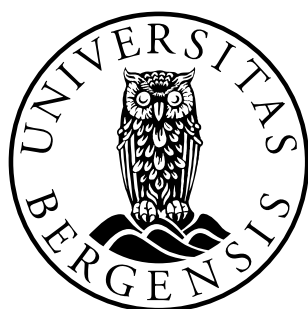

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

08.11.2023

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forsknings- og innovasjonsavdelingen
November 2023**

Møte i Universitetets forskningsutvalg

Onsdag 8. november 2023

12:30 – 15:30

Styrerommet, Muséplassen 1

Saksliste

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Referat: FU-møte 4 oktober

III. Saker

Saker

FU 41/23	D	Utvikling av Program for forskningsledelse ved UiB Saksforelegg
FU 42/23	D	ERC – støttetilbudet ved UiB Saksforelegg, vedlegg
FU 43/23	D	Tiltak for styrket påvirknings- og policy-arbeid overfor EU og i Europa ved UiB
FU 44/23	D	Forskerprosjekt for unge talenter 2023 – oversikter nasjonalt og ved UiB Saksforelegg
FU 45/23	O	Studietur mars 2024 Orientering om arbeidet

Eventuelt

D: Drøftingssak, O: Orienteringssak

Utkast til referat fra møte i Universitetets forskningsutvalg

Onsdag 4. oktober,

12:30– 15:30

Styrommet, Muséplassen 1

Til stede: Benedicte Carlsen (leder), Ole Th. Hjortland, Øyvind Frette, Siri Gloppen, Karsten Specht, Jostein Gundersen, Nils Anfinset, Ragna Aarli, Maria Carme Torras Calvo, Alexander Sæbøe Svendsen og Øystein Monsen. Marit Bakke deltok digitalt.

Fra administrasjonen: Alette Mykkeltvedt, Birgit Falch, Bjug Bøyum, Erik Sandquist

Saksliste:

- Det ble meldt en sak til eventuelt fra KMD – UiBs søknad om deltakelse i European Bauhaus.
- Det ble uttrykt et ønske om mer vekt på drøftingssaker, og mindre tidsbruk på orienteringssaker. Sekretariatet gjorde rede på forskjellen i sakstyper: drøftingssaker blir lagt fram med innledning og vanligvis mer omfattende saksdokumenter, og det blir satt av tid til at alle medlemmer skal kunne ta ordet. Orienteringssaker blir normalt bare lagt fram av utvalgsleder og har ikke egne presentasjoner. Det blir satt av kort tid til hver sak, men slik at medlemmer i utvalget likevel kan kommentere og gi innspill.

Referat: [Referat](#) ble sirkulert for innspill i etterkant av FU-møtet 30. august. Utvalget hadde ingen kommentarer til referatet som ble framlagt på møtet.

	Sak
FU 34/23	<p>Fakultetenes veikart for forskningsinfrastruktur</p> <p>Saksforelegg og forskningsrådets presiseringer om prioritering av søknader ble lagt ut med sakslisten. Fakultetenes utkast til veikart ble sendt separat i epost til utvalget. Saken ble lagt frem for utvalget til drøfting. Presentasjon er tilgjengelig på utvalgets nettsider.</p> <p>Et mål med veikartprosessen har vært at fakultetenes veikart skal kunne anvendes til prioritering og rangering i forbindelse med Forskningsrådets infrastrukturutlysning. Det ble poengtert at institusjonene skal bruke forskningsrådets mal, som innebærer at institusjonene skal rangere egne søknader innenfor fagfelt.</p> <p>Diskusjonen viste at rangering av våre koordinerte prosjekt er landet og de er rangert i øverste kategori. Rangering av partnerprosjekt er fremdeles utfordrende innen enkelte fakultet, men at veikartprosessen kan gjøre oppgaven enklere i eventuelle senere utlysninger. UiB oppfatter at rangering i noen samlekategori innen like fagområder følger samme praksis som institusjoner vi sammenligner oss med. Kommunikasjon med andre universitet er viktig for å sikre at egne prosjekt blir rangert høyt av andre. Det ble også problematisert om det var hensiktsmessig å følge ulik praksis for koordinator- og partnersøknader.</p>
FU 29/23	<p>Forskningskvalitet – sammenhengende tid til forskning</p> <p>Saksforelegg og vedlegg var utsendt med sakslisten. Presentasjon er tilgjengelig på møtets nettsider. Saken ble lagt fram for drøfting.</p> <p>Flere fakultet har tatt opp UiB FRAM i universitetsledelsens dialogmøter om forskning og innovasjon. Rammer for kvalitet i forskning vil bli tatt opp til bred drøfting i utvalget når dialogrundene er ferdige. I denne omgang er saken avgrenset til oppfølgingsprosjektet FRAMtid, om sammenhengende tid til forskning.</p>

	<p>Presentasjonen viste at mange av de konkrete oppfølgingspunktene i delprosjektet knytter seg til organisering av undervisning, og at instituttene som deltar i pilotprosjekt vektlegger ulike typer tiltak.</p> <p>I diskusjonen ble det trukket fram at enkelte i fagmiljøene uttrykker skepsis mot prosjekt og tiltak. Det ble spurt om pilotenes relevans, og om tiltakene kunne være nyttige for andre. Det ble delt positive erfaringer fra pilotene, og det ble gitt uttrykk for at flere kunne ha nytte av å gjennomføre liknende prosesser.</p> <p>Det ble påpekt behov og ønske om å evaluere prosjektet, ved å gjennomføre en ny spørreundersøkelse. Et pilotinstitutt ønsker å gjennomføre deler av FRAM-undersøkelsen på ny. Andre har uttrykt at det er for kort tid siden den opprinnelige undersøkelsen gikk ut.</p> <p>For enkelte fakultet er hensyn til finansiering viktigere enn sammenhengende tid til forskning. Tid til forskning har også en livsløpsdimensjon, og varierer knyttet til oppgaver ulike fagmiljø definerer som del av FoU-tiden.</p>
FU 36/23	<p>Momentum-utlysning</p> <p>Saksforelegg var utsendt med sakslisten. Det ble orientert om at universitetsledelsen hadde gjennomgått og bifalt forslag til utlysningstekst. Utlysningen vil mest sannsynligvis annonseres ved årsskiftet, for oppstart høsten 24. Det ble også orientert om øvrige karriereutviklingsverktøy ved UiB. Kurs i forskning og ledelse er et breddetilbud som er under planlegging. Det ble kommentert at det var ønskelig at FU fikk gi innspill til kursopplegget.</p> <p>Utvalget tok ellers saken til orientering</p>
FU 37/23	<p>Ekstern finansiering</p> <p>Saksforelegg var utsendt med sakslisten. Det er et mål at utvalget skal få forelagt en statusrapport til orientering på hvert møte. Det ble kommentert at det kunne være ønskelig med en gjennomgang av tallgrunnlaget på møtene. Det ble særlig uttrykt behov for monitorering av fripro-søknadene. Det ble vist at ERC-søknader ligger noe under innmeldte ambisjoner. FRIPRO og ERC tas opp ved senere møte.</p>
FU 38/23	<p>Etikk-konferanse</p> <p>Saksforelegg var utsendt med sakslisten. Utkast til agenda for konferansen ble vist. Utvalget ble oppfordret til å stille på konferansen.</p>
FU 40/23	<p>Strategi for vitenskapelig publisering etter 2024 – høringsuttalelse fra UiB</p> <p>Saksforelegg var utsendt med sakslisten. UiBs endelige høringsuttalelse ble distribuert per epost før møtet, etter innspillsrunde på fakultetene. Utvalget tok saken til orientering.</p>
FU 39/23	<p>Årshjul og møteplan 2024</p> <p>Det ble orientert om planer for studietur til Montpellier i april. Utvalget bifalt planen og tok aktuelle møtedatoer ellers til orientering.</p>
	<p>Eventuelt</p> <p>Det ble orientert om planer om å søke partnerskap i EU-programmet New European Bauhaus.</p>

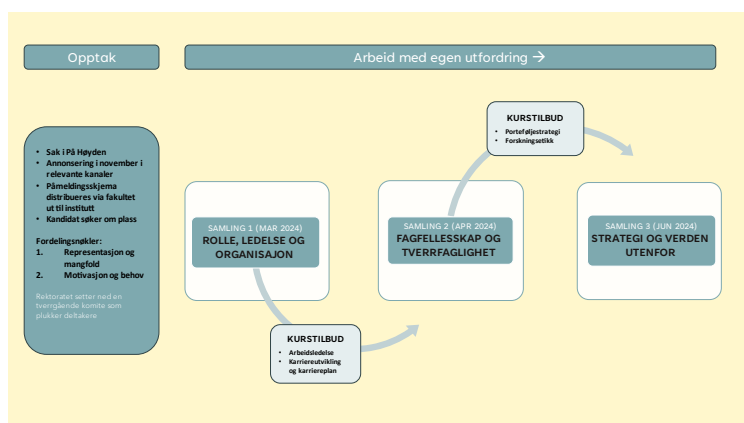
Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 8. november 2023
FU-sak: 41/23		Arkivsaknr.:

Utvikling av Program for forskningsledelse ved UiB

Bakgrunn

Viktigheten av å styrke og tydeliggjøre forskningsledelse ved UiB er påpekt i UiB FRAM rapporten, som anbefalte dette som et område for oppfølging i organisasjonen. Det er også et uttalt ønske fra instituttlederne, deltagerne fra Momentum og TMS-kandidater m.fl. at UiB adresserer forskningsgruppeledere og prosjektledere med et målrettet tilbud. Ifm. universitetsledelsens rundreise ved avdelingene våren 2022 ble det konkludert at dette behovet skulle følges opp – en bestilling som er fulgt opp av en arbeidsgruppe fra HR og FIA. Arbeidsgruppen har kartlagt eksisterende tilbud ved UiB og tilsvarende organisasjoner i Norden, gjennomført fokusgruppeintervju med målgruppen. Basert på denne innsikten er det skissert ut et programutkast for forskningsledelse ved UiB.

Programutkast

Refleksjonspunkter

Målgruppen for programmet er forskningsgruppeledere og prosjektledere. Etter tilbakemeldinger fra målgruppen er programmet strukturert rundt årvisse kull som møtes gjennom 3 samlinger (2 dager + 1 dag + 1 dag) gjennom et halvt år. I første omgang er antall deltagere satt til 15-20 personer per kull. Språk er satt til engelsk med bakgrunn i at vi har mange utenlandske forskningsgruppeledere.

Samlingene er strukturert i ulike programbolkene som innledes av faglig ledelse i kombinasjon med korte faglige innlegg og erfaringsbidrag rundt tematikk fra forskere og administrasjon. Bidragene fungerer som utgangspunkt for individuell refleksjon og diskusjoner/arbeid i grupper. Deltagerne jobber med problemstilling/utfordring fra egen forskningshverdag gjennom forløpet. Pilotering av programmet er foreslått med opptak i slutten av 2023 og gjennomføring i mars-juni 2024. Plasser fordeles basert på representasjon, motivasjon og behov. Rektoratet setter ned en tverrgående komite som plukker deltakere. Samlingene er tenkt gjennomført i UiBs lokaler og av UiBs eget personale.

For det videre arbeidet med utvikling av programmet vil det være viktig å få innspill på flere aspekt ved planene:

- Målgrupper
- Språk
- Tema for samlingene
- Andre kommentarer til opplegget

Saken legges fram for forskningsutvalget til drøfting.

31.10.2023/Elisabeth Nesheim/Ingve Bergheim

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 08.11.2023
FU-sak: 42/23		Arkivsaknr.:

ERC – støttetilbudet ved UiB

Innledning

UiB har store ambisjoner for den internasjonale forskningsaktiviteten, og fram mot 2030 er det et mål at UiB skal oppnå flere tildelinger fra Det Europeiske Forskningsrådet (ERC). ERC har vært et gjennomgående tema i flere møter i Forskningsutvalget de siste årene, og UiB har sett en gledelig økning i både søknadsaktivitet og antall tildelinger. UiB har fått på plass både en mentorordning for nye søkere, og utarbeidet fakultetsvise ambisjonsmål fram til utgangen av det nåværende rammeprogrammet (2027).

Det siste året har vi sett en nedgang i søknadstallene mot Starting Grant. Det er for tidlig å slå fast om dette er en negativ trend som det er verdt å knytte bekymring til, eller om dette er en kortvarig nedgang som naturlig vil ta seg opp mot de nye søknadsfristene fra 2024 og fremover. Det er viktig å ha et kontinuerlig blikk knyttet til mobilisering, søknadsomfang og søknadsstøtte på ERC, og Forskningsutvalget er det sentrale organet for å diskutere hvordan UiB bør innrette seg strategisk for å øke søknadstall, og samtidig sikre søknader med høy kvalitet slik at sjansene for å få tilsagn øker.

FIA vil følge denne utviklingen tett, og kommunisere aktiviteten i Forskningsutvalget fremover. Til våren 2024 vil vi forberede en sak med fakultetenes oppdaterte ambisjonsmål for 2024-2027, og der FU drøfter aktivitet og innretning i lys av ambisjonene. Vi vil også komme tilbake med en separat sak om ERC Advanced Grant som er rettet mot eksellente forskere med mer enn 12 års erfaring etter PhD. Vi ser at søknadstallene er lave på dette virkemiddelet, samtidig som ERC har endret vurderingskriterier slik at det vitenskapelige konseptet vektlegges tyngre enn prosjektledernes CV/track record. Vi håper at denne endringen kan være fordelaktig for UiB-søkere, og at flere forskere ved UiB orienterer seg mot dette virkemiddelet.

ERC består av flere virkemidler, og i denne saken vil vi omtale og invitere FU til en drøfting knyttet til to av virkemidlene; ERC Proof of Concept (PoC) og ERC Starting Grants. Saken legger først opp til en kort orientering om hvordan FIA, sammen med fakultetene, arbeider for å gjøre PoC mer kjent blant ERC-kandidatene. Deretter presenteres det et utkast til et utvidet tilbud til Starting Grant-søkere som er ment å skulle bidra til å tilby strukturert støtte og veiledning til førstegangssøkere på et tidlig tidspunkt og gjennom hele konseptutviklingsfasen, ved å involvere ulike ERC-eksperter ved UiB. Kollegaveiledning vil være et sentralt element i programmet.

ERC Proof of Concept (PoC)

I fellesseminaret mellom Forskningsutvalget og Innovasjonsutvalget i juni 2023, ble utvalgene presentert for to innlegg fra ERC-prosjektledere som har fått et PoC, og der det ble gitt eksempler på hvordan man kan utforske det samfunnsmessige eller kommersielle potensialet i ERC-prosjekter. Målet med PoC er å gi økonomisk støtte i den tidlige fasen fra banebrytende grunnforskning i ERC-prosjekter til innovasjon.

Sammen med fakultetene har nå FIA startet et enklere informasjons- og mobiliseringsarbeid for å øke bevisstheten om PoC på fakultetene, og komme tidlig ut med informasjon om mulighetene allerede i søknadsfasen til de som søker et ERC grant. Alle ERC-prosjektledere som har et løpende prosjekt, eller som har et prosjekt som har blitt avsluttet etter 1. januar 2023, er kvalifisert til å søke et Proof of Concept til de nærmeste søknadsfristene. FIA er i gang med å kontakte aktuelle kandidater, og vil tilby full støtte til de som ønsker å gå videre med en søknad. Dette er et løpende arbeid som vil fortsette fram mot nye søknadsfrister, og der kvalifiserte ERC-prosjektledere vil kontaktes etter hvert. For tiden følger FIA, i samråd med fakultetene, opp et par kandidater som planlegger søknader i 2024. FU bes om å komme med innspill på om denne typen oppfølging bør intensiveres eller innrettes på andre måter, eller fortsette i de samme sporene som er skissert over.

ERC Development Programme for Starting Grant-søkere

Søkere til ERC ved UiB mottar i dag en støttepakke som strekker seg over 4-8 måneder før de sender inn en søknad. Dette inkluderer mulighetene til å jobbe med en ERC-mentor, - en ordning som FU har gitt sin støtte til, og der det allokeres øremerkede midler som søkerne kan bruke til å engasjere en faglig mentor. Denne ordningen har blitt evaluert underveis, og tilbakemeldingene har vist at mentorordningen har stor verdi for idé- og prosjektutvikling. Ordningen med faglige mentorer vil fortsette i 2024. Videre tilbys det et to-dagers digitalt kurs i søknadsskriving i regi av Forskningsrådet. Utover dette blir den enkelte søker fulgt opp med individuell søknadsstøtte fra FIA og fakultetene.

I lys av fakultetenes ambisjonsmål for ERC som sikter mot å øke antallet ERC-Starting Grant-søknader frem mot 2027, har FIA vurdert hvordan det aktuelle støttetilbudet kan videreutvikles slik at det tas høyde for flere søkere i fremtiden. Forslaget er å etablere et *ERC Development Programme* som i første omgang skal testes som en pilot for Starting Grant-søkere¹. Dette programmet skal støtte førstegangssøkere gjennom de tre fasene *konseptutvikling*, *prosjektutvikling* og *søknadsskriving*, og starter ca. 10-12 måneder før søknadsfrist. I tillegg til å støtte søkere over en lengre periode, foreslås det å utvide programmet med å tilby to sentrale, nye elementer som for tiden ikke er dekket av den eksisterende støtten som tilbys i dag.

- Opplæring som benytter seg av UiBs interne ERC-ekspertise ved å systematisk involvere faglig ansatte fra UiB som enten har sittet i et ERC-panel,² har vurdert ERC-søknader som fagekspert i trinn to vurderingsprosessen, eller som selv har eller har hatt et ERC-prosjekt. Denne gruppen har en uvurderlig innsidekunnskap som vil være svært verdifull å dra nytte av i *ERC Development Program*.
- Muligheten for førstegangssøkere til ERC å utvikle sin søknad innenfor et kull av forskere i samme situasjon hvor strukturert kollegaveiledning (*peer mentoring*) vil ha en sentral rolle³

Kort om opplegget:

Programmet starter 10-12 måneder før ERC Starting Grant-fristen. I løpet av den åtte måneders lange programperioden vil deltakerne delta på 4 seminarer:

¹ På sikt kan det vurderes om elementer av programmet også skal tilbys søkere til «Unge forskertalenter» fra Forskningsrådet.

² ERC er organisert i tre forskingsområder (Physical Sciences and Engineering, Life Sciences, Social Sciences and Humanities) og for tiden 28 paneler. ERC panelmedlemmer er ansvarlig for vurderingen av ERC-søknader. De vurderer søknaden i trinn én, identifiserer fagekspert som kan evaluere søknaden i trinn to, og gjennomfører intervjuet med søkeren når søkeren har kommet videre til intervju-runden.

³ Disse elementene er allerede utviklet og testet ved flere europeiske universitet. Eksempler er «ERC Pipeline» ved Charles University i Praha, «Peer mentoring» for unge forskere ved Salzburg University og «ERC mock panel reviews» ved Utrecht University.interviews

1. Planlegging av ERC-søknaden og forberedelse til den.
2. ERC 'proposal intelligence'.
3. Utvikling av prosjektidéen og konseptet for ERC-søknaden.
4. ERC-søknadsskriving.

De tre første seminarene vil bli ledet av forskere ved SVT, som allerede er knyttet til ERC-teamet ved FIA. Det siste seminaret vil bli gjennomført av en trener fra et eksternt konsultentselskap med spisskompetanse på ERC, i samarbeid med UiBs BOA-team. Forskere fra ulike vitenskapelige miljøer vil bli invitert til å bidra med deres ekspertise. Som en del av det tredje seminaret vil deltakerne få muligheten til å presentere sin forskning for et tverrfaglig panel av UiBs forskere som har fungert som ERC-panelmedlem, faglig ekspert for ERC eller som selv har fått en ERC stipend. UiB har positiv erfaring med å bruke disse som evaluator i mock-intervjuer som arrangeres for ERC-søkere som har kommet videre til trinn to i søknadsprosessen. Tidlig i programmet vil deltakerne få muligheten til å jobbe med en kollega fra kullet (peer mentor) som skal gi kollegaveiledning. Peer-mentorene vil få opplæring i å støtte hverandre gjennom å gi konstruktiv tilbakemelding på kollegaens vitenskapelige idéer og søknadsutkast. I løpet av utviklingsprogrammet vil hver deltaker i tillegg få tildelt støtte fra en rådgiver ved FIA som kan støtte søkeren i arbeidet frem mot innleveringen, i samarbeid med det lokale støtteteamet.

Forskningsutvalget inviteres med dette til å diskutere opplegget for Proof of Concept og Development Programme for ERC-søkere, slik det er redegjort for i saken.

Saken legges fram for forskningsutvalget til drøfting.

31.10.2023/ Birgit Falch/Jutta Schloon/Catherine Elizabeth Randers

Vedlegg: ERC Development Programme for Starting Grant Applicants

Vedlegg: ERC Development Programme for Starting Grant Applicants: proposed content/structure

Title	Key themes	Learning outcomes	Duration	Trained / facilitated by	Timeline
Planning	<ul style="list-style-type: none"> - ERC CV & Track record – strategic planning in advance of your application(s) - Planning your ERC application 	<ul style="list-style-type: none"> - ERC application in context of your research/career plan (why now?) - Portfolio planning (ERC in parallel with FRIPRO; TMS; MSCA osv.) - Key (changes to) evaluation criteria - Developing your CV & track record to position yourself and your concept for ERC (SWOT) Critical tasks / milestones in proposal development (mapping SoA; panel structure; concept; collaborators; choose & contact your mentor) 	.5 day	SVT/FIA (LCP)	12 mo. to deadline (optimal)
ERC intelligence	<i>Excellence</i> and the ERC Succeeding at B1	<ul style="list-style-type: none"> - Unpacking ERC evaluation criteria: <i>excellence, groundbreaking, ambitious, creative, feasible, beyond the state of the art</i> - Panel analytics - Choosing your panel - Convincing your panel (B1) 	1 day	SVT/FIA (LCP)	8 mo. to deadline
Concept development	Developing & refining core ERC concept	<ul style="list-style-type: none"> - Develop/refine a one-page proposal: key concept, objectives, methodology (novelty), risks, impact identified - Pitch proposal to a panel of experts 	1.5 day	SVT/FIA (LCP)/ guest panel members	6 mo. to deadline
Proposal writing	Preparing an ERC proposal A-Z UiB support available UiB grant holder's experience of applying: tips and advice	<ul style="list-style-type: none"> - How to write each section of B1 / B2 - CV/Track record – what/how to curate/write - Budget - Ethics - Communications - First-hand advice & inspiration - UiB specific information/support 	1.5 day	TBC – external consultancy/ LCP; (LCP; ØKA; KA)/ NFR / Guest speaker – researcher/scientific	4-6 mo. to deadline

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 08.11.2023
FU-sak: 43/23		Arkivsaknr.:

Tiltak for styrket påvirknings- og policy-arbeid overfor EU og i Europa ved UiB

Bakgrunn

UiB har store ambisjoner om å være synlig på den internasjonale forskningsarenaen. Dette innebærer blant annet å arbeide for å påvirke EUs forsknings- og innovasjonsprogram, Horisont Europa, og å være en synlig forskningspolitisk aktør på den europeiske arena. Påvirkning og policy-arbeid mot Horisont Europa er svært relevant for å nå ambisjonene for forskning i UiBs strategi for 2023-2030, og strategien setter klare mål om at UiB skal «bidra til å forme europeisk kunnskapspolitik» og «benytte UiBs tilstedeværelse i Brussel til å styrke europeisk samarbeid og mulighetene i EUs rammeprogrammer.»

Det har vært økende aktivitet og interesse for påvirkningsarbeid i flere fagmiljøer på UiB de siste årene. Det vil i tiden fremover komme flere anledninger til å gi innspill på ulike nivå i EU. Denne saken vil derfor bringe temaet opp til drøfting i FU og invitere til en diskusjon om hvordan enda flere fagmiljøer kan engasjeres i påvirkningsarbeid, og hvordan prosesser i forbindelse med innspillmuligheter kan organiseres på best mulig måte fremover.

Saken starter med å beskrive de ulike nivåene som finnes for påvirkning i EU, og gir deretter noen eksempler på hva som er spilt inn fra UiB på de ulike nivåene de siste årene. Til slutt pekes det på prosesser som er i gang eller som vil komme de neste årene hvor det vil være aktuelt for UiB å følge utviklingen og benytte seg av muligheter for påvirkning.

Ulike nivå for påvirkning:

Mulighetene for å gi innspill til EU og til rammeprogrammet for Forskning og Innovasjon kan deles i fire hovedtyper, og for de ulike typene innspill er det forskjeller med hensyn til hvilket nivå av institusjonen det er mest aktuelt å gi innspill fra og med hensyn til bakgrunnskunnskapen eller erfaringen som er nødvendig for å gi innspill:

A. <i>Overordnet forskningspolitisk nivå i EU</i>B. <i>Overordnet politisk nivå i EU innenfor et politikfelt</i>C. <i>Rammeprogrammet: budsjett, struktur, fokus og formaliteter - nå og fremover i tid</i>D. <i>Spesifikke arbeidsprogram og utlysninger</i>

A. Overordnet forskningspolitisk nivå i EU

Dette nivået handler om overordnet forskningspolitikk, og her kan UiB gi innspill på institusjonsnivå eller i samarbeid med andre institusjoner. Norge deltar i EUs rammeprogram og Det europeiske forskningsområdet (ERA) på lik linje med EU-land, og det vil ofte være anledning til å gi innspill via KD. Andre aktuelle kanaler er åpne høringer i EU og internasjonale eller europeiske nettverk UiB er medlem av. Det er ikke nødvendig med spesifikk erfaring med rammeprogrammet; det viktigste er å ha en viss oversikt over det forskningspolitiske landskapet i Europa.

B. Overordnet politisk nivå i EU innenfor et politikfelt

EU gjennomfører en rekke åpne høringer knyttet til ulike politikfelt; i mange av disse kan det være relevant enten at UiB gir innspill på institusjonsnivå om forskningsprioriteringer og -behov på feltet eller at forskningsmiljøer ved UiB gir policy-innspill basert på relevant forskning på feltet (el. evt. begge deler).

I slike saker kan det også være flere mulige kanaler for innspill, som KD eller nettverk UiB er medlem av. Innspill vil enten primært være basert på fagkunnskap på det relevante feltet, eller fremme synspunkter om hva som bør være kommende forskningsprioriteringer på feltet. For sistnevnte type innspill vil en viss kjennskap til eksisterende forskningsprioriteringer i EU og arbeidsprogram/utlysninger i rammeprogrammet for F&I være gunstig.

C. Rammeprogrammet: budsjett, struktur, fokus og formaliteter - nå og fremover i tid

EU gjennomfører åpne høringer og forskjellige dialoger med "stakeholders" i forbindelse med planlegging, utvikling og evaluering av rammeprogrammene. I slike innspillsrunder vil det for noen typer spørsmål være nødvendig med konkret erfaring med søknad om og drift av prosjekter, noen ganger primært fra administrativ side, men ofte også fra forskersiden.

Samtidig er det ofte også relevant å innhente innspill bredt fra fagmiljøene angående tematiske prioriteringer.

I kommende år vil det sannsynligvis bli mulig å gi innspill både angående tematiske prioriteringer og formelle og praktiske aspekter — både direkte til EU, via KD og via andre kanaler, som for eksempel nettverk UiB er med i — i prosessen frem mot nytt rammeprogram, som skal starte i 2028. Rammeprogrammet for forskning og innovasjon opprettes i forbindelse med EUs 7-årige budsjett. I overgangsperioden frem mot nytt program, som vi er inne i nå, er det mulig å få gjennomført større endringer med hensyn til budsjett, prioriteringer og «spilleregler» i programmet, mens det i programperioden kun er mulig å gjennomføre mindre endringer som faller innenfor rammen av vedtatt regulering for 7-årsperioden.

D. Spesifikke arbeidsprogram og utlysninger

Utkast til arbeidsprogram med utlysningstekster for Horisont Europa blir ofte gjort uformelt tilgjengelige en tid før endelig versjon. Her er det et påvirkningsvindu hvor innspill kan formidles via UiBs medlemmer i NFRs referansegrupper for Horisont Europa eller til de nasjonale kontaktpunktene (National Contact Points, NCP'er) for de ulike delene av Horisont Europa i NFR. På dette nivået er det fagnære innspill som er relevante; det er forskere og forskningsrådgivere som er best plassert til å gi innspill. Muligheten for å få gehør er større jo tidligere man kommer inn i prosessen, og det er dessverre ofte svært korte frister. I denne fasen er det best å gi helt konkrete tekstinnsspill; forslag til

endringer, kutt eller tillegg i ordlyden i utlysningsteksten. Det er også relevant å peke på utlysningstekster eller formuleringer man ønsker å beholde slik de er.

Det er i tillegg mulig å utarbeide konkrete forslag til «topics» man ønsker å se i fremtidige arbeidsprogram og sende disse til NCP'ene. På den måten kan man arbeide for å få inn topics før utkastet til arbeidsprogrammet er utarbeidet.

Andre påvirknings- / posisjoneringsmuligheter:

I tillegg til å gi innspill til EU eller andre organisasjoner som igjen gir innspill til EU, er det også muligheter for å påvirke mer indirekte, gjennom deltakelse på ulike typer arrangementer i Brussel eller Europa for øvrig. Et eksempel er Science Business, som holder en rekke ulike typer arrangementer, noen av mer faglig og noen av mer forskningspolitisk art, hvor det ofte er representanter for EU-kommisjonen, forskningspolitiske aktører og forskere til stede. Dette kan være gode arenaer for å synliggjøre UiB som forskningspolitisk aktør og fremme overordnede forskningspolitiske synspunkter, eller for å gi synlighet til enkeltforskere og forskningsmiljøer ved UiB.

Status:

De siste årene er det iverksatt en rekke tiltak for å øke bevisstheten om muligheter for påvirkning, både blant instituttledere, forskere og forskningsrådgivere.

Mulighetene til å påvirke på ulike nivå har også i økende grad blitt benyttet av UiB, og **ulike nivåer** i organisasjonen har blitt engasjert i dette arbeidet. I flere prosesser er det innhentet innspill bredt fra fagmiljøene, og flere forskningsmiljøer har i økende grad vist engasjement for å bidra i slike innspillsprosesser.

Noen eksempel på påvirkningsarbeid de siste årene:

A. Overordnet forskningspolitisk nivå i EU

- Posisjonsnotat sammen med NORCE, «Making the green wave blue», med anbefalinger om prioriteringer innenfor havforskning i ny Strategisk plan for siste del av Horisont Europa 2025-27. Notatet ble overlevert på et policy-arrangement i Brussel i oktober 2022.
- Posisjonsnotat fra UiB om prioriteringer i ny Strategisk Plan til EUs åpne høring med frist i februar 2023. Her er det bl.a. gitt innspill om grunnforskning, juridisk forskning, behov for et bredere innovasjonsbegrep og styrking av SSHA-fagene i Horisont Europa.
- UiB har benyttet muligheter til å forsterke budskapet i posisjonsnotatene ved å spille dem inn til Coimbra-gruppen, Science Business og KD.
- Rektoratet og UiB-forskere har ved deltagelse i rundebord, konferanser o.l. i regi av f.eks. Science Business og Coimbra-gruppen fremmet UiBs synspunkter og bidratt til UiBs synlighet på den forskningspolitiske arenaen.

B. Overordnet politisk nivå i EU innenfor et politikfelt

- På arrangement i Brussel i oktober 2022 ga UiB-forskere policy advice om problemstillinger knyttet til hav, kyst og Arktis til representanter for EU-kommisjonen i presentasjoner og paneldiskusjoner.

- Våren 2023 har UiB levert svar på to tematiske EU-høringer: høring i forbindelse med den annonserte Defence of democracy-package (april) og høring i forbindelse med EUs arbeid med nye klimamål for 2040 (juni).
- C. Rammeprogrammet: budsjett, struktur, fokus og formaliteter - nå og fremover i tid*
- I EUs åpne høring om rammeprogrammene for F&I i 2023 besvarte UiB også et omfattende spørreskjema, om bl.a. strukturelle, tekniske og praktiske aspekter ved rammeprogrammet.
 - I forbindelse med høringen holdt også noen av nettverkene UiB er medlem av forberedende innspillsrunder, og UiB spilte inn til og fikk med poenger i innspillene fra Science Business og Coimbra-gruppen til Kommisjonen.
- D. Spesifikke arbeidsprogram og utlysninger*
- Forskningsmiljøer har gitt innspill til utkast til arbeidsprogram via UiBs medlemmer i NFRs referansegrupper og direkte til NCP'ene i NFR. Det er eksempler på forskningsmiljøer ved UiB som har lyktes med å få inn innspill i utlysningstekster, og siden har vunnet frem med søknad til den relevante utlysningen. Her er det imidlertid klart at noen forskningsmiljøer har større bevissthet om disse mulighetene og mer erfaring med å benytte dem enn andre, og referansegruppemedlemmene har ulik praksis for hvordan de involverer fagmiljøene på UiB i innspillsrunder.

Det er en utfordring at det ofte er svært korte frister i forbindelse med utkast til arbeidsprogram o.l.. Dermed blir det ofte knapp tid til å organisere prosesser hvor alle relevante fagmiljøer spiller inn, og forskere kan, forståelig nok, gi uttrykk for frustrasjon over de korte fristene. Dette fører sannsynligvis til at de som allerede har mer erfaring og kjenner EU-landskapet godt fra før, i større grad spiller inn, og at man risikerer å miste relevante innspill fra forskere som man gjerne skulle ha innspill fra for å øke sannsynligheten for utlysninger som passer med deres forskningsområder og -interesser.

For å nå bredere ut og få innspill fra flere miljøer, er det dermed rom for å forbedre strukturer for informasjonsflyt og for å styrke bevisstheten om at det er reelle muligheter for påvirkning.

Viktige prosesser i EU fremover:

- **Ny Strategisk Plan for Horizon Europe 2025-2027 og nye arbeidsprogrammer**
(Type innspill: *D. Spesifikke arbeidsprogram og utlysninger*)

Et utkast til ny Strategisk Plan er uformelt tilgjengelig; endelig versjon av planen, som blir styrende for arbeidsprogrammene i siste del av Horisont Europa, er ventet i januar 2024. Det vil bli mulig å gi innspill til utkast til disse arbeidsprogrammene via referansegruppemedlemmer og direkte til NCP'ene i NFR; utkastene kommer sannsynligvis sen vår/sommer 2024.

- **Utviklingen av Det europeiske forskningsområdet (ERA)**
(Type innspill: *A. Overordnet forskningspolitisk nivå i EU,*
C. Rammeprogrammet: budsjett, struktur, fokus og formaliteter - nå og fremover i tid)

EU har de siste årene hatt fornyet fokus på å videreutvikle Det europeiske forskningsområdet (ERA), blant annet i form av utviklingen av en ERA Policy Agenda for 2022-2024. Norge deltar via KD, og har tilsluttet seg de fleste ERA actions i den nåværende politikkgendaen. KD har laget en handlingsplan for oppfølgingen av denne, og skal delta i utviklingen av neste Policy agenda.

Implementeringen av politikagendaen og den videre utviklingen av ERA får store konsekvenser for UH-sektoren, da dette vil legge rammer både for utviklingen av EUs rammeprogram og for forskningspolitikk på nasjonalt nivå. Politikagendaen favner bredt og omfatter bl.a. åpen vitenskap, reform av forskningsevaluering, forskerkarrierer, lovmessig rammeverk for copyright, infrastruktur, akademisk frihet, likestilling, og innovasjon. Det blir derfor viktig for UiB å følge utviklingen på de ulike områdene, og benytte seg av innspillmulighetene som kommer.

Utvikling av EUs 10. rammeprogram for forskning og innovasjon (2028-)

(Type innspill: *A. Overordnet forskningspolitisk nivå i EU*

C. Rammeprogrammet: budsjett, struktur, fokus og formaliteter - nå og fremover i tid)

En arbeidsgruppe som skal gi anbefalinger om planleggingen av nytt rammeprogram blir sannsynligvis nedsatt høsten 2023, og det vil høyst sannsynligvis bli muligheter for å gi innspill på forskjellige nivåer og via forskjellige kanaler i løpet av 2024 og årene fremover.

- **Politikkområder hvor det skal utvikles ny politikk i kommende periode**

(Type innspill: *B. Overordnet politisk nivå i EU innenfor et politikfelt)*

Det vil komme prosesser for politikutvikling i EU kommende år på en rekke felt hvor UiB har kompetanse og interesser — energi, havvind og AI er bare noen eksempler — og hvor det kan være aktuelt å komme med innspill enten på institusjonsnivå, fakultetsnivå eller fra fagmiljøene. Det vil være viktig å etablere gode strukturer for informasjonsflyt og øke bevisstheten om mulighetene for og betydningen av å bidra i denne politikutviklingen.

To problemstillinger kan være særlig nyttig å drøfte for å skape retning i det videre arbeidet:

- hvordan kan fakultetene styrke samarbeidet med Brussel-kontoret og Forsknings- og innovasjonsavdelingen om påvirknings- og policy-arbeid overfor EU,
- hvordan kan påvirkningsarbeidet på de ulike nivåene organiseres best mulig fremover?

Saken legges fram for forskningsutvalget til drøfting

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 08.11.2023
FU-sak: 44/23		Arkivsaknr.:

Forskerprosjekt for unge talenter 2023 – oversikter nasjonalt og ved UiB

Bakgrunn:

Forskningsrådet har siden 2013 lyst ut midler til forskerprosjekt for unge talenter, spesielt rettet mot forskere tidlig i karrieren. Det blir tildelt prosjektmidler både gjennom tematiske utlysninger, og til banebrytende forskning (FRIPRO). UiB har over tid hatt stor søknadsaktivitet mot FRIPRO ordningen, men lav uttelling. Tildelingene i 2023 bekrefter erfaringen fra tidligere år. Til den tematiske utlysningen med frist 8. februar sendte UiB fem søknader, og fikk ett tilslag. Til FRIPRO-utlysningen 15. mars sendte UiB 45 søknader og fikk også her ett tilslag.

De to prosjektene er:

- *“EISCAT_3D-Based Reconstruction of Ionosphere-Thermosphere Electrodynamics”* – Institutt for fysikk og teknologi, Spencer Hatch, tematisk utlysning
- *“Towards the design of covalent RNA ligands: Establishing a toolbox of warheads for covalent targeting of RNA”*, Kjemisk institutt, Amalyn Nain Perez, FRIPRO

Gjennomslaget i ordningene for unge talenter står i kontrast til «ordinære» forskerprosjekt, der UiB har relativt godt gjennomslag.

Nasjonal fordeling

Tabell 1 Søknad og tildeling til unge forskertalent nasjonalt, sortert etter største tildelingsvolum, ti største mottakere totalt 2023. Kilde: Forskningsrådet

	FRIPRO		Totalt		Andel tildeling	Suksessrate
	Søknader	Tildelinger	Søknader	Tildelinger		
UIO	94	13	108	16	27 %	15 %
UIT	20	3	28	5	8 %	18 %
HI	3		12	4	7 %	33 %
SINTEF	15	1	20	4	7 %	20 %
NTNU	67	3	79	4	7 %	5 %
NMBU	25	2	26	3	5 %	12 %
FHI	10	2	10	2	3 %	20 %
CICERO	3	2	3	2	3 %	67 %
UIS	7	1	13	2	3 %	15 %
NIVA	2	1	5	2	3 %	40 %
UIB	45	1	50	2	3 %	4 %
<i>Andre</i>	<i>133</i>	<i>7</i>	<i>170</i>	<i>14</i>	<i>23 %</i>	<i>8 %</i>
Totalt	424	36	524	60	100 %	11 %

Informasjon om tildelingene er publisert på Forskningsrådets nettsider. I 2023 har UiO tatt 27% av de totale tildelingene, og 36% av FRIPRO, med en suksessrate på 14% i FRIPRO-utlysningen og 15% totalt. UiT fikk nest flest tilslag, fordelt på tre FRIPRO og to tematiske tildelinger. UiB hadde en suksessrate på 2% i FRIPRO og 4% totalt, mens det nasjonale snittet var 8% i FRIPRO, og 14% totalt. UiB er partner i tre av tildelingene til HI, samt ett av prosjektene til UIS og HVL.

Tallene viser at det har vært mindre konkurranse i den tematiske utlysningen enn i FRIPRO, selv om omfanget av utlyste midler var lavere.

UiBs søknadsaktivitet har vært stabil på 45-55 søknader i året de siste fem årene. Det finnes ikke publiserte oversikter over hvor mange som kvalifiserer for ordningen, noe som vanskeliggjør beregning av relativ uttelling i forhold til institusjonsstørrelse. Hvis vi går ut fra ansatte i aldersgruppen under 40 år i vitenskapelige stillinger, får vi et anslag for de største universitetene som vist i tabell 2. For årene 2021-2022 har UiO som forventet en betydelig høyere søknadsaktivitet og uttelling enn de øvrige store universitetene. UiB har den nest største søknadsaktiviteten målt i forhold til mulige søkere, mens tildelinger ligger under nivået på NTNU og tilsvarende nivået på UiT.

	Søknader	Tildelinger
UIO	12,5	1,6
NTNU	8,6	0,6
UiT	7,1	0,4
UiB	10,6	0,4

Tabell 2 Søknader og tildelinger 2021-2022 per 100 årsverk i vitenskapelige stillinger (utenom stipendiater), ansatte under 40 år. FRIPRO og tematiske utlysninger for unge talent. Kilde: NFR, DBH

Fordeling på fakultet

Søknader	Søknader	Tilslag
HF	2	0
JUSS		
MED	10	0
MN	27	2
Museum/andre		
PSYK	5	0
SV	6	0
Totalt	50	2

Tabell 3 Søknader, unge forskertalent fordelt på fakultet 2023

Internt på UiB er det Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet som har det klart største volumet både av søknader og tilslag, med halvparten av søknadene og nærmere 2/3 av tildelingene de siste fem årene. På instituttnivå er det Institutt for fysikk og teknologi som utmerker seg med seks finansierte prosjekt i perioden 2019-2023.

Søknadsbehandling i unge forskertalent

Søknader til FRIPRO vurderes etter fire kriterier: potensiale for å flytte forskningsfronten, FoU-kvalitet (metode, teoretisk tilnærming mm), virkninger for samfunnet, og gjennomføring. Under de nye ordningene kan ingen søke på nytt før tidligst ett år etter dato for siste sendte søknad

(karenstid). For å kvalifisere til FRIPRO-tildeling må søknader oppnå karakteren seks eller syv på alle fire vurderingskriteriene. Søknadene vurderes av internasjonale ekspertpanel¹, som hovedregel skal disse ha generalistkompetanse innen fagfeltet. Beslutning om finansiering treffes av tilknyttet porteføljestyre på bakgrunn av karakterpanelenes innstilling. UiB har representanter i alle relevante porteføljestyre.

Nytt av året er innføring av karantene for FRIPRO søkere som får samlet karakter lavere enn 4,5 på søknaden. FIA vil følge opp saksfeltet med videre utredning og analyser.

I lys av begrenset gjennomslag er det flere forhold som er aktuelle for innspill fra forskningsutvalget. En sentral problemstilling er hvordan fakultetene følger opp søknadene som har fått avslag.

Saken legges fram for forskningsutvalget til drøfting

31.10.2023/Bjug Bøyum

¹ [Fagekspertene unge talenter \(FRIPRO\)](#) og [Fagekspertene unge talenter \(tematisk utlysning\)](#)

